

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету інженерних
систем та екології

/Приймак О.В./

«30» 06 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОК 6 «Політологія»

(назва освітньої компоненти)

шифр	Спеціальність
18	Галузь знань: Виробництво та технології Спеціалізація: «Технології захисту навколишнього середовища»
183	Спеціальність: «Технології захисту навколишнього середовища»
	Спеціалізація: «Технології захисту навколишнього середовища»

Розробники:

Панібудьласка А.В., к.і.н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

протокол № 12 від «21» червня 2022 року

Завідувач кафедри

/Перегуда Є.В./

(підпис)

Схвалено гарантом освітньої програми:

«Технології захисту навколишнього середовища»

Гарант ОП

/Березницька Ю.О./

(підпис)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол №6 від «30» червня 2022 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

Шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання:										Відмітка про погодження заступником декана факультету			
		Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	Аудиторних		Сам. роб.	Конт. Роб	Конт. Роб	Конт. Роб	Конт. Роб	Конт. Роб		Конт. Роб		
				Разом	у тому числі									Л	Лр
183	Спеціальність: «Технології захисту навколишнього середовища», освітньо-професійна програма «Технології захисту навколишнього середовища»	3	90	40	14	-	16	60				4	екзамен	1	

Шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання:										Відмітка про погодження заступником декана факультету			
		Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт							
			Всього	Аудиторних		Сам. роб.	Конт. Роб	Конт. Роб	Конт. Роб	Конт. Роб	Конт. Роб		Конт. Роб		
				Разом	у тому числі									Л	Лр
183	Спеціальність: «Технології захисту навколишнього середовища», освітньо-професійна програма «Технології захисту навколишнього середовища»	3	90	18	8	-	10	72				4	екзамен	1	

Мета та завдання освітньої компоненти:

Головним завданням у вивченні курсу «Політологія» є з'ясування суті політичного життя, політичних відносин та процесів, розуміння політичних реалій, опанування знань, які знадобляться у професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- об'єкт, предмет і методи політичної науки, володіти понятійно-категоріальним апаратом;
- теорію української та зарубіжної політичної науки, орієнтуватися в основних політичних школах;
- механізми функціонування політичної влади у суспільстві;
- положення основних сучасних концепцій теорії демократії;
- структуру та механізми функціонування держави як головного політичного інституту, основні напрями державної політики;
- закономірності та особливості розвитку інституту партійності, партійних систем сучасних країн, громадських об'єднань;
- основні поняття етнополітології, основні засади формування етнонаціональної свідомості та етнополітики;
- структурні елементи політичної свідомості, положення основних політичних ідеологій, засади формування політичної культури, напрями політичної діяльності та політичної участі;
- особливості розвитку політичних комунікацій;
- сутність політичного процесу, основні види політичних процесів;
- основні структурні елементи виборчого процесу, типи існуючих виборчих систем;
- основні засади формування зовнішньої політики держави, основні теорії міжнародної політики, особливості розвитку сучасних світових політичних процесів;

вміти:

- користуватися науковою літературою, довідковим апаратом;
- логічно-послідовно викладати свої знання;
- визначити форму державного правління та державного устрою;
- визначити тип партійної системи держави;
- визначити своє ставлення до політичних поглядів, концепцій, доктрин;
- визначити ставлення до різних політичних варіантів розв'язання актуальних суспільних проблем.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА <https://org2.knuba.edu.ua/user/index.php?id=3873>. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов
Загальні компетентності	
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Знання і критичне розуміння предметної області та професійної діяльності
ЗК06	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК08	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК09	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
РН01	Знати сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні положення з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач у виробничій сфері.
РН04	Обґрунтовувати природозахисні технології, базуючись на розумінні механізмів впливу людини на навколишнє середовище і процесів, що відбуваються у ньому.

**Програма дисципліни
Тематика лекцій та практичних занять**

Тематика лекцій та практичних занять

Модуль 1. Предмет і завдання курсу. Політична влада і суспільство

Змістовий модуль 1. Предмет і завдання курсу. Понятійно-категоріальний апарат курсу.

Тема 1. Політологія як наука та навчальна дисципліна.

Тема 2. Політична влада.

Змістовий модуль 2. Політична влада і суспільство.

Тема 3. Громадянське суспільство та політичні партії.

Тема 4. Політична суб'єктність етносів та націй.
Політична свідомість та політична культура. Символічна політика.

Модуль 2. Політичні інститути та процеси.

Змістовий модуль 3. Політичні інститути.

Тема 5. Політична система суспільства та держава. Політичні еліти та політичне лідерство.

Тема 6. Регіональна політика. Політика в сфері будівництва та архітектури.

Змістовий модуль 4. Політичні процеси.

Тема 7. Політичні процеси. Вибори та виборчі системи.

Практичне заняття Тема 8. Світові політичні процеси.

Тематика Індивідуальних завдань

1. Основні етапи розвитку української політології.
2. Станіслав Оріховський –Роксолан (1513-1566) Поради королю Сигізмунду Августу 1566.
3. Політична концепція Дж. Локка (1632-1704) та Ш. Монтескє (1689-1755).
4. Основні моделі федерацій сучасних країн світу.
5. Українська державність 2010 -2020 рр. проблеми та перспективи
6. «Конституція» Пилипа Орлика 1710 р. – зміст та обставини прийняття.
7. Конституція УНР 1918 р. основні положення та умови ухвалення
8. Особливості становлення громадянського суспільства в Україні з 1991р.
9. Класифікація сучасних (2010-2020 рр.) політичних партій і рухів в Україні.
10. Партійна система Української держави у 2010-2020 рр.
11. Націоналізм: ідеологія і політична практика.
12. Федералістична концепція М.П. Драгоманова (1841-1895).
13. Політичний портрет сучасного лідера. Політичний маркетинг.
14. Проблеми формування політичного лідера.
15. Психологія натовпу в роботах С.Сігеле (іт.), І. Тарда (фр), К.Михайловського (рос.)
16. Досвід та шляхи подолання тоталітаризму в політичній культурі суспільств що трансформуються.
17. Електронне урядування . Інформація та інформаційні комунікації в сучасній політиці.
18. Поняття інформації її місце та роль в політиці.
19. Політична комунікація : сутність, функції, структура, типологія , рівні.
20. Масові політичні комунікації : сучасний стан та тенденції розвитку.
21. Ознаки глобалізації в сучасному світі.
22. Політичні конфлікти в Україні 2001 – 2014 рр.
23. Зміст сучасного світового політичного процесу.
24. Україна в геополітичному просторі 1991-2020 рр.
25. Маніпулятивна демократія як форма сучасної демократії.
26. Політичні чутки як інформаційний феномен
27. Етнополітичні конфлікти в світі..
28. Українська національна політична думка в Новітні часи 1900 – 1930 рр.
29. Основні досягнення та історичне значення політичної думки Нового часу XVII-XVIII ст.
30. Демократія як вид політичної влади.
31. Основні концепції влади.
32. Новітні форми політичної участі.
33. Правова система держави

34. Політичні права їх закріплення міжнародними документами та ратифікація законами України.
35. Поняття партійної системи . Типи партійних систем в країнах сучасного світу.
36. Політичні еліти як суб'єкти політики.
37. Характеристика основних концепцій політичного лідерства.
38. Суспільно-політичні передумови створення елітистських концепцій на зламі XIX-XX ст. Поняття політичного класу.
39. Етнос, нація : концептуальні підходи, історичні форми, типологізація.
40. Поняття сепаратизму (історія та сучасність) 1991-2020 рр.
41. Особливості становлення політичної культури сучасного українського суспільства..
42. Характерні риси лібералізму.
43. Ідеологічні засади соціалізму і комунізму.
44. Основні суперечності сучасного світу.
45. Концепція Жана Бодена про державний суверенітет (1530-1596).
46. Аврелій Августин про владу, державу і церкву (354-430).
47. Фома Аквінський про відносини держави і церкви (1226-1274).
48. Вчення Нікколо Макіавеллі про політику, походження, суть держави, форми державного устрою та правління (1469-1527).
49. Томас Гоббс про форми правління, походження і сутність держави. (1588-1679).
50. Ж.Ж. Руссо - вчення про «Суспільний договір» («Золотий вік»). (1712-1778).
51. І. Кант про правову державу та етику в політиці (1724-1804).
52. Г.-В. Гегель – про співвідношення громадянського суспільства, держави і права. (1770-1831)
53. Виникнення, основні етапи розвитку доктрини марксизму.
54. Реформізм (Соціал – демократія другої половини XIX ст.)
55. Політична і національна концепція І. Вишенського(1560-1620).
56. Політичні і релігійні ідеї митрополита П. Могили (1597-1647).
57. Держава і церква у творчій спадщині С. Яворського (1658-1722)
58. Концепція (вчення) про відносини церкви і держави Феофана Прокоповича (1682-1736). «Духовний регламент» 1721.
59. Народницький напрямок в розвитку української політичної думки 1845 -1917 рр. – Кирило - Мефодіївці, В.Б. Антонович, М.П. Драгоманов, М.С. Грушевський.
60. Суспільно-політичні погляди та політичний досвід І.Я. Франка.(«Найновіший галицький вибір» 1895 р.)
61. Український консерватизм. Політична концепції В. Липинського (1882-1931), С. Томашівського (1875 -1930).
62. Джерела та зміст національної концепції М. Міхновського (1873-1924). («Самостійна Україна», «Десять заповідей Української народної партії»)
63. Умови формування концепції інтегрального націоналізму Дмитра Донцова (1883-1973).
64. Основні ідеї класичного консерватизму за Е. Берком (XVIII ст.).
65. Політичні ідеї давньогрецького філософа Платона (427-347 до н.е.)
66. Політичні ідеї давньогрецького філософа Аристотеля (384-322 до н.е.).
67. Політична концепція китайського філософа Конфуція. (551-479 до н.е.)
68. Політичне вчення китайського філософа Лао Дзи (VI ст. до н.е.)
69. Основні ідеї (концепції) про легітимне панування та теорії раціональної бюрократії М. Вебера.(1864-1920).
70. Теорія політичного класу (еліти) Гаetano Моски (1858-1941).
71. Психологічний підхід у концепції політичної еліти Вільфредо Парето (1848-1923).
72. Політична концепція і боротьба з імператорською владою давньоримського мислителя Цицерона (106- 43 до н.е.)
73. Політичні ідеї і концепція давньоримського філософа Сенеки (4-65).
74. Політичні партії : сутність, типологія, функції..

75. Політична психологія.
76. Політичні відносини і політична діяльність.
77. Мас – медіа і громадська думка.
78. Міжнародна політика і міжнародні відносини : теорія, історія, принципи.
79. Інформаційна влада..
80. Поняття типологія і стилі політичної діяльності.
81. Політична комунікація її функції і засоби.
82. Політичне лідерство : поняття і роль у механізмі реалізації влади..
83. Політика як суспільне явище, об'єкти і суб'єкти політики.
84. Міжнародні організації та їх функції.
85. Суперечності геополітичного становища України і моделі світового порядку...
86. Президентство в сучасному світі.
87. Політичні системи : типологія.
88. Легітимність як характеристика влади..
89. Механізм функціонування влади..
90. Конституційні основи політичної системи України (1996р.). Політична реформа у 2004, 2010, 2014 рр.
91. Ідеологія в тоталітарному і демократичному суспільствах..
92. Ідеологічні концепції XVIII-XX ст.
93. Молодіжні рухи в сучасній Україні 1991-2020 рр.
94. Основні проблеми становлення правової держави в Україні.
95. Складові (основні) політичної свідомості українського суспільства у 1991-2020 рр.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбутись в

он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачі можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу

(доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю екзамен

Поточне оцінювання та самостійна робота				Індивідуальне завдання	Екзамен	Сума
Модуль 1		Модуль 2				
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	Змістовий модуль №4			
10	14	14	12	20	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість Балів	Критерії
Відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
Добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
Задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

Вдовичин І., Вільчинська І., Перегуда Є. та ін. Історія політичної думки України: підручник. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017.

Навчальні посібники:

Політологія: Навчальний посібник / Перегуда Є.В. та ін. – К.: КНУБА, 2012, 236 с.

Методичні роботи:

Політологія: Методичні вказівки для студентів усіх спеціальностей та форм навчання /Укладачі: Є.В.Перегуда, В.Л.Згурська, Н.І. Рижко, – Вид. III-те, доп. - К.: КНУБА, 2013. – 37с.

Додаткові джерела:

1. Конституція України: Із змінами внесеними згідно із законом №2222 –IV, від 8.12.2004 р., ВВР, 2005, №2, Ст.44. – Харків: «Фоліо», 2006. – 48 с.
2. Зозуля Є.В., Туренко О.С., Іванов І.В. Історія вчень про державу і право: навч. посіб. Херсон: «Олді-Плюс», 2018. С. 4-40. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/112035/mod_resource/content/1/posibnik_zozulia.pdf
3. Гайдукевич Г.А.Психологічний вимір глобалізаційних процесів в Україні/Г.А.Гайдукевич//Проблеми модернізації України –К.:ДП «Видавничий дім

- «Персонал, 2018. – Вип.6. Матеріали наук. Практ. Конф. «Проблеми культури наукової роботи та академічної доброчесності у сучасному світі», 29 березня 2018 р. – С. 63-66.
4. Історія політичної думки України: Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Політологія». Уклад.: Перегуда Є.В., Місержи С.Д. Київ-Тернопіль: КНУБА, «Бескиди», 2020. 64 с.
 5. Множинська Р.В. Українські мислителі XIX-XX ст. Хрестоматія: навчальний посібник. К.: КНУТД, 2015. С. 240-330. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71602/mod_resource/content/1/Українські мислителі 19-29 ст. Хрестоматія.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71602/mod_resource/content/1/Українські_мислителі_19-29_ст._Хрестоматія.pdf)
 6. Україна ХХ ст.: суспільно-політичні моделі національної держави (державницька ідеологія та програмні засади провідних українських політичних партій і громадсько-політичних об'єднань) / П. П. Гай-Нижник (керівник проекту, упоряд. і наук. ред.); авт. кол.: П. П. Гай-Нижник, С. І. Губський, А. В. Іванець, І. Й. Краснодемська, Д. В. Толочко, Т. М. Швидченко, Т. М. Шевченко. К., 2018. 705 с. URL: [http://chtyvo.org.ua/authors/Shevchenko Tetiana/Ukraine_KhKh_st_suspilno-politychni_modeli_natsionalnoi_derzhavy_derzhavnytska_ideolohiia_ta_prohram](http://chtyvo.org.ua/authors/Shevchenko_Tetiana/Ukraine_KhKh_st_suspilno-politychni_modeli_natsionalnoi_derzhavy_derzhavnytska_ideolohiia_ta_prohram)
 7. Кармазина М.С. Партии в Украине : собственные/присвоенные, именные, «использованные»: политические партии в Украине [Електронний ресурс] / М.Кармазина//Зеркало Недели . –2018. – №13. – Режим доступу: https://zn.ua/internal/partii-v-ukraine-sobstvennye-prisvoennye-imennye-ispolzovannye-280543_.html
 8. Кармазина М.С. Региональные политические партии в Украине : зарождение феномена [Електронний ресурс] / М.Кармазина//Зеркало Недели . –2018. – №14. – Режим доступу: https://zn.ua/internal/regionalnye-politicheskie-partii-v-ukraine-zarozhdenie-fenomena-281167_.html
 9. Кармазина М.С. Между лукавством, тщеславием, популизмом [Електронний ресурс] / М.Кармазина//Зеркало Недели . –2018. – №16. – Режим доступу: https://zn.ua/internal/mezhdu-lukavstvom-messianstvom-i-populizmom-v-labirintah-slov-i-deystviy-politpartiy-282572_.html
 10. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера: пер. з нім. За ред. проф. Е. Причепія. К.: Тандем, 2002. 584 с.
 11. Аквінський Т. Коментарі до Арістотелевої «Політики». К.: Основи, 2000. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Akvinskyi_Toma/Komentari_do_Aristotelevoi_Polityky/
 12. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера: пер. з нім. За ред. проф. Е. Причепія. К.: Тандем, 2002. 584 с.
 13. Гоббс Т. Левіафан, або Суть, будова і повноваження держави церковної та цивільної. К.: Дух і Літера, 2000. 606 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Thomas_Hobbes/Leviafan_abo_Sut_budova_i_povnovazhenia_derzhavy_tserkovnoi_ta_svitskoi.pdf?
 14. Державне політичне правління і національна єдність: аналітична доповідь/ за ред. О.М.Майборооди. – Київ: ПІЕНД ім. І.Ф.Кураса НАН України, 2018. – 248 с.
 15. Кампанелла Т. Місто Сонця. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3439>
 16. Мак'явеллі Н. Флорентійські хроніки. Державець. К.: Основи, 1998. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Machiavelli_Niccolo/Florentiiski_khroniky_Derzhavets.pdf?
 17. Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду, або принципи політичного права. Пер. з фр. та ком. О. Хома. К: Port-Royal, 2001. 349 с. URL: <http://litopys.org.ua/rousseau/rous.htm>
 18. Спіноза Б. Теологічно-політичний трактат. К.: Фоліо, 2018. 416 с.
 19. Безродний Є.Ф., Уткін О.І. Історія політичних вчень: Навчальний посібник. К.: ВД «Професіонал», 2006. С. 178-193. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bezrodnyi_Yevhen/Istoriia_politychnykh_vchen.pdf?

20. Консерватизм: антологія. Упор. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2008. 820 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/995068/>
21. Лібералізм: Антологія. 2-ге вид. Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. К.: ВД «Простір», «Смолоскип», 2009. XXXII + 1128 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/1016950>
22. Токвіль А. де Про демократію в Америці. К.: Всесвіт, 1999. URL: <http://litopys.org.ua/tocq/toc.htm>
23. Федун (Полтава) П. Концепція Самостійної України. Т. 1. Твори. Львів, 2008. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Fedun-Poltava/Kontseptsiia_Samostiinoi_Ukrainy_Tom_1_Tvory.pdf (дата звернення: 05.01.2020).
24. Лук'яненко Л. Національна ідея і національна воля. К.: МАУП, 2003. 296 с.
25. Множинська Р.В. Українські мислителі XIX-XX ст. Хрестоматія: навчальний посібник. К.: КНУТД, 2015. С. 240-330. URL: [http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71602/mod_resource/content/1/Українські мислителі 19-29 ст. Хрестоматія.pdf](http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71602/mod_resource/content/1/Українські_мислителі_19-29_ст._Хрестоматія.pdf)
26. Ніколаєнко Н.В. Ідеї солідаризму в політико-правовій спадщині В. Винниченка. *Право і суспільство*. 2014. №5-2. С. 43-48. URL: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2579#section-2>
27. Перегуда Є.В. Виконавча влада України: Політико-правові аспекти модернізації монографія / Є.В. Перегуда. – К.: «Логос», 2013. – 408 с.
28. Ребет Л. Теорія нації. URL: <http://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/21126/file.pdf>
29. Старосольський В. «Криза» конституційної держави. *Вибори та демократія*. 2005. №4(6). С. 56–65
30. Сціборський М. Націократія. URL: <http://shron1.chtyvo.org.ua/Stsiborskyi/Natsiokratia.pdf>
31. Узун Ю.В. Процес децентралізації в Україні: внутрішні та зовнішні форми співробітництва / Ю.В. Узун // Регіональна політика: історичні витоки, законодавче регулювання, практична реалізація [зб. наук. пр.]. Київ–Тернопіль: 2015. – Вип. II. Матеріали Другої Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 14–15 грудня 2016 р.) / Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. «Економічна думка». 2016. – Ч. 1. – С. 177-182.
32. Шишкалова Н.Ю. ОСББ – первинний осередок громадського суспільства / Н.Ю. Шишкалова // Регіональна політика: історичні витоки, законодавче регулювання, практична реалізація [зб. наук. пр.]. Київ–Тернопіль: 2015. – Вип. II. Матеріали Другої Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 14–15 грудня 2016 р.) / Мін-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т будівн. і архіт-ри та ін. «Економічна думка». 2016. – Ч. 2. – С. 139-143.

Інформаційні ресурси:

Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov>.

Національна бібліотека ім. Я.Мудрого - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.urplu.kiev.ua/>.

Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gutb/ u-t/ org/>

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko/kharkov>.

Vuzlib. Економіко-правова бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.net>.

Бібліотека Київського Національного університету будівництва і архітектури. -

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>

Освітній портал Київського Національного університету будівництва і архітектури.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://org2.knuba.edu.ua/user/index.php?id=3873>